

H. G. Tonndorf: Verdens Økonomi i Støbeskeen. Oversat fra Svensk af *H. Ravnholt.* Det danske Forlag. København 1943. 150 Sider. 3,75 Kr.

Undersøgelser, der i en Nøddeskal samler Tidens Problemer og i et Strejf søger at belyse Omridsene for Morgendagens Verden, vil altid paa kalde Interesse. Paa Økonomiens Omraade har under normale Forhold en vidtforgrenet statistisk Oplysningstjeneste efterhaanden gjort en privat Statusopgørelse til en forholdsvis let og ikke særlig spændende Opgave, medens økonomiske Prognoser er overgaaet til Specialisternes og Politikernes Ressorts. Den næsten fuldstændige statistiske Mørklægning, som Verden nu gennemlever, har paa een Gang gjort de fleste Menneskers Bedømmelse af den økonomiske Udvikling i sin Helhed ret subjektiv, og kun eet synes alle enige om: At Udviklingen gaar med Kæmpeskridt, og at vi vil opleve en næsten fuldstændig anden Verden, naar Verdens Produktion igen skal indstille sig paa Fredsforsyninger, end den vi forlod i 1939.

Den svenske Nationaløkonom *H. G. Tonndorf* har paa halvandet Hundrede smaa Sider paataget sig den saare vanskelige, men ogsaa tillokkende Opgave, af de fragmentiske Holdepunkter at give sine Læsere et Indtryk af de Forandringer i Fremtidens økonomiske Liv, som Krigen medfører. Forfatteren er ikke Profet, men endnu mindre Fantast. I en behagelig kølig Stil fremlægger han de Kendsgerninger, han har kunnet skaffe. Kun et enkelt Sted falder han dog for Fristelsen til at bruge lidt stemningsbetonede Ord, nemlig hvor han kalder det mest fremtrædende Medlem af Roosevelt's »Hjernetrust«, Henry Wallace, for »trættekær«, endda i Forbindelse med nogle meget fornuftige Tanker fra Vicepræsidenten. Akademisk-dialektisk spindes Tankerne uden at blive uklare. Maaske vil man synes, at Forfatteren er en Smule for moderat eller traditionel i sine Slutninger, maaske lidt for meget geografisk og lidt for lidt økonomisk i sine Synspunkter. Hans Formodninger om Sydamerikas fremtidige Rolle som Verdensleverandør af Tekstilvarer synes saaledes noget hasarderet. Men alt i alt maa man sige, at Skitsen er lykkedes. Man faar i Bogen fra forskellige — særligt oversøiske — Lande en Række Tal, der giver udmærkede Indblik ikke blot i de tidligere kendte Tendensers stadige Virksomhed, men ogsaa i det Tempo, hvormed Krigen har videreført Industrialismens Udbredelse og Forskydningerne i Raastofgrundlaget. I koncentreret Form gives siden Hovedpunkterne i en Række af de Planer, som tager Sigte paa Løsning af »Fredskrisen« (Keynes-White-Planerne er dog ikke kommet med), og til sidst voves en Langtids-Prognose for Verdenshandelens Udvikling. Man føler ligefrem Medlidenhed med Forfatteren, naar han skal udvikle sine Ræsonnementer pro et contra for Fremtidens Verdenshandel, og naar han til sidst voterer for den Opfattelse, at Frihandelen sikkert vil vende tilbage under en eller anden Form, har man en lille Smule Indtrykket af, at han paa Forhaand har tænkt sig at komme til denne Slutning paa Trods af de mistrøstige Realiteter. Det skal villigt indrømmes, at det — alle Fremskridt i den økonomisk-politiske Teknik til Trods — vil blive en overvældende vanskelig Opgave at forene Kravet om fuld Beskæftigelse, som Tonndorf kalder det primære, med Fordringen om fuld Frihandel; men lidt flere Holdepunkter til Bedømmelse af bl. a. Arbejdskraftens mest rationelle Indsats under en verdensøkonomisk Synsvinkel havde det sik-

H. G. Tonndorf: Verdens Økonomi i Støbeskeen. Oversat fra Svensk af *H. Ravnholt.* Det danske Forlag. København 1943. 150 Sider. 3,75 Kr.

Undersøgelser, der i en Nøddeskal samler Tidens Problemer og i et Strejf søger at belyse Omridsene for Morgendagens Verden, vil altid paa kalde Interesse. Paa Økonomiens Omraade har under normale Forhold en vidtforgrenet statistisk Oplysningstjeneste efterhaanden gjort en privat Statusopgørelse til en forholdsvis let og ikke særlig spændende Opgave, medens økonomiske Prognoser er overgaaet til Specialisternes og Politikernes Ressorts. Den næsten fuldstændige statistiske Mørklægning, som Verden nu gennemlever, har paa een Gang gjort de fleste Menneskers Bedømmelse af den økonomiske Udvikling i sin Helhed ret subjektiv, og kun eet synes alle enige om: At Udviklingen gaar med Kæmpeskridt, og at vi vil opleve en næsten fuldstændig anden Verden, naar Verdens Produktion igen skal indstille sig paa Fredsforsyninger, end den vi forlod i 1939.

Den svenske Nationaløkonom *H. G. Tonndorf* har paa halvandet Hundrede smaa Sider paataget sig den saare vanskelige, men ogsaa tillokkende Opgave, af de fragmentiske Holdepunkter at give sine Læsere et Indtryk af de Forandringer i Fremtidens økonomiske Liv, som Krigen medfører. Forfatteren er ikke Profet, men endnu mindre Fantast. I en behagelig kølig Stil fremlægger han de Kendsgerninger, han har kunnet skaffe. Kun et enkelt Sted falder han dog for Fristelsen til at bruge lidt stemningsbetonede Ord, nemlig hvor han kalder det mest fremtrædende Medlem af Roosevelt's »Hjernetrust«, Henry Wallace, for »trættekær«, endda i Forbindelse med nogle meget fornuftige Tanker fra Vicepræsidenten. Akademisk-dialektisk spindes Tankerne uden at blive uklare. Maaske vil man synes, at Forfatteren er en Smule for moderat eller traditionel i sine Slutninger, maaske lidt for meget geografisk og lidt for lidt økonomisk i sine Synspunkter. Hans Formodninger om Sydamerikas fremtidige Rolle som Verdensleverandør af Tekstilvarer synes saaledes noget hasarderet. Men alt i alt maa man sige, at Skitsen er lykkedes. Man faar i Bogen fra forskellige — særligt oversøiske — Lande en Række Tal, der giver udmærkede Indblik ikke blot i de tidligere kendte Tendensers stadige Virksomhed, men ogsaa i det Tempo, hvormed Krigen har videreført Industrialismens Udbredelse og Forskydningerne i Raastofgrundlaget. I koncentreret Form gives siden Hovedpunkterne i en Række af de Planer, som tager Sigte paa Løsning af »Fredskrisen« (Keynes-White-Planerne er dog ikke kommet med), og til sidst voves en Langtids-Prognose for Verdenshandelens Udvikling. Man føler ligefrem Medlidenhed med Forfatteren, naar han skal udvikle sine Ræsonnementer pro et contra for Fremtidens Verdenshandel, og naar han til sidst voterer for den Opfattelse, at Frihandelen sikkert vil vende tilbage under en eller anden Form, har man en lille Smule Indtrykket af, at han paa Forhaand har tænkt sig at komme til denne Slutning paa Trods af de mistrøstige Realiteter. Det skal villigt indrømmes, at det — alle Fremskridt i den økonomisk-politiske Teknik til Trods — vil blive en overvældende vanskelig Opgave at forene Kravet om fuld Beskæftigelse, som Tonndorf kalder det primære, med Fordringen om fuld Frihandel; men lidt flere Holdepunkter til Bedømmelse af bl. a. Arbejdskraftens mest rationelle Indsats under en verdensøkonomisk Synsvinkel havde det sik-

kert været muligt at give. I hvert Tilfælde faar Fremtidens Verdenshandel en Betydning, der efter Art og Vægt afviger stærkt fra det 19. Aarhundredes internationale Omsætning.

E. Lynge.

Undersökning av färghandelns ekonomiska läge åren 1938 och 1940. Affärsekonomiska Forskningsinstitutet vid Handelshögskolan i Stockholm. Meddelelse Nr. 14. Stockholm 1943. 66 Sider (incl. 44 Tabeller).

Undersökning av skohandelns ekonomiska läge åren 1938 och 1941. Affärsekonomiska Forskningsinstitutet vid Handelshögskolan i Stockholm. Meddelelse Nr. 15. Stockholm 1943. 45 Sider (incl. 25 Tabeller).

Affärsekonomiska Forskningsinstitutet, der er tilknyttet Handelshøjskolen i Stockholm, har igennem en Aarrække udgivet en Række Publikationer, der — for Størstedelens Vedkommende — fremkommer som Resultat af Undersøgelser foretaget inden for forskellige Brancher i Detailhandelen. Som Led i denne Forskningsvirksomhed foreligger i 1943 Resultaterne af Undersøgelser foretaget inden for henholdsvis den svenske Materialhandel og den svenske Skotøjshandel.

I Forordet til Meddelelse Nr. 14 skriver Institutets Leder, *Sune Carlson*, at Undersøgelsen er foretaget paa Opfordring af Sveriges Färghandlares Riksförbund, og at dens Hovedformaal har været saa omfattende som muligt at søge at belyse de økonomiske Vilkaar, hvorunder den svenske Materialhandel arbejder. En saadan Undersøgelse har Interesse for alle dem, der paa den ene eller den anden Maade har Tilknytning til Branchen, dog navnlig for Branchens egne Udøvere; thi gennem Publiceringen af Undersøgelsens Resultater bliver den enkelte Materialhandler i Stand til at sammenholde Talmaterialet fra sin egen Forretning med Gennemsnitstallene (Normtallene) fra et større Antal Forretninger, hvilket kan give ham værdifulde Impulser med Hensyn til Besparelser- og Rationaliseringsforanstaltninger.

For at faa Kendskab til Branchens normale Struktur og undgaa Indvirkningen af de i flere Henseender unormale Forhold, der raader under den nuværende Afspærring, danner Talmaterialet fra det sidste Fredsaar, 1938, Udgangspunktet for Undersøgelsen. Da Undersøgelsen imidlertid ogsaa har til Formaal at give et Billede af de Ændringer, der har fundet Sted siden Krigsudbruddet, har Institutet ogsaa indsamlet og bearbejdet Talmaterialet fra Aaret 1940 og — for Omsætningens Vedkommende — ogsaa fra Aaret 1941.

Ved Talmaterialets Bearbejdelse har Institutet valgt baade at udregne det aritmetiske Gennemsnit og Mediantallet, — saa begge disse Typer Middeltal fremgaar af de opstillede Tabeller. Herudover er i de fleste Tabeller opstillet de Grænser, inden for hvilke Tallene fra den »midterste Halvdel« af de undersøgte Forretninger var beliggende. Disse Beregninger tjener til Oplysning om, i hvilket Omfang Tallene fra de enkelte Forretninger fordeler sig omkring de udfundne Middeltal. Jo mindre Usikkerhed og Spredning i Materialet, des mere Værdi kan man tillægge Middeltal-